

Katledilişinin 50. Yıldönümünde İbrahim Kaypakkaya
HESAPLAŞMA, KOPUŞ VE YENİ BİR YOL

Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist
(TKP-ML)
Ocak 2023

www.tkpml.com

Katledilişinin 50. Yıldönümünde İbrahim Kaypakkaya HESAPLAŞMA, KOPUŞ VE YENİ BİR YOL

“Kafasında üstü yırtık ve yamalı kahve renkli bir kasket, sırtında yerli bir askeri parka, altında ceket, kazak... üst üste giyilmiş üç tane pantolon, ayağında bir çift beyaz yüнден yapılmış ve köylerde elle örülen çorap ve onun üzerinde naylon çorap, bir çift 45 numara Çelik marka lastik ayakkabı”yla tutsak edildi.¹

2023 yılı komünist önder İbrahim Kaypakkaya’nın TC devleti tarafından Amed Hapishanesi’nde katledilmesinin 50. yıldönümüdür. Kaypakkaya henüz 24 yaşında, 1973 yılında 17 Mayıs’ı 18 Mayıs’a bağlayan gece, aylarca süren işkenceden sonra kurşuna dizilerek katledilen genç bir komünist önderdi.

O, yaptıklarından çok kendi tarihsel dönemine kadar kimse tarafından cesaret edilip Marksist-Leninist-Maoist bakış açısı ve devrim perspektifiyle sistemli bir şekilde analiz edilemeyen, görmezden gelinip yok sayılan, dile getirilip açıklanmayan gerçekleri cesaretle ve tavizsiz savunduğu için katledildi. Söylemini pratiğe geçirmenin en önemli araçları olan ve MİT raporlarında *“ihtilalci komünizmin Türkiye’deki en tehlikeli örgütü”* olarak tanımlanan Parti’yi ve Ordu’yu yoldaşlarıyla birlikte kurduğu için en ağır işkencelere maruz kaldı ve katledildi.²

Onun “en tehlikeli komünist görüşleri” içerisinde, TC devlet gerçekliği-yapısı, Cumhuriyet tarihi, Kemalist iktidarın faşist niteliği, Kürt ulusunun varlığı, Kürdistan gerçekliği, Kürt ulusunun özgürce ayrılma hakkı, devrimin niteliği ve yolu, ittifaklar ve parti meselesi gibi temel konulardaki fikirleri yer alıyordu.

Bütün “mal varlığı” da bu fikirlerdi ve onlar, Ortadoğu coğrafyasında ezilen halklara çok büyük bir zenginlik miras bırakmıştır. Bu mirasın paha biçilemez olduğu, yıllar içinde sınıf mücadelesinin seyrine paralel olarak *-yaşanan gelişmelerinde kanıtladığı gibi-* daha da ortaya çıkmış durumdadır.

Aradan geçen yarım asırlık zaman dilimi içinde, İbrahim Kaypakkaya, yaşamı ve ileriye sürdüğü tezlerle iki yönlü bir ilgiye muhatap olmaya devam etmektedir. Bu ilginin bir yönünü Türk hakim sınıfları ve onların devlet aygıtı diğer yönünü ise emekçiler, ezilen halklar oluşturmaktadır.

Elli yıl sonra bile İbrahim Kaypakkaya’nın ileriye sürdüğü tezlerin, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı işçi sınıfı ve emekçi halkına, dahası Ortadoğu coğrafyasında ezilen ulus ve milliyetlere ilham olması ve yol göstermesi dikkat çekicidir.

Kaypakkaya’nın kendi tarihsel koşullarında, sınıf mücadelesi pratiği içinde şekillendirdiği ve oldukça kısa bir zaman dilimi içinde kaleme aldığı görüşlerinin, aradan yarım asır geçtikten sonra halen işçi sınıfı ve ezilen halkların elinde bir bayrak olarak taşınması ne anlama gelmektedir? O, dönemi içinde neden diğer devrimci önderlerden farklı olarak sınıf düşmanlarınca “en tehlikeli olarak” görülmüştür? Aradan yarım asır geçtikten sonra bile Türk hakim sınıfları neden hala onu “en tehlikeli terörist”lerden biri olarak görmeye devam etmektedir? Neden hala TC’nin kolluk güçleri tarafından resminin miting ve yürüyüşlerde taşınmasına müdahale edilmekte, ismi ve resmi ceza davalarına konu olmaktadır? Neden Anadolu bozkırının ortasında ıssız bir

köy mezarlığında bulunan mezarının yanbaşıda bir jandarma karakolu bulundurulmaya devam edilmektedir? Elli yıl önce katledilmiş genç bir komünistin mezarından neden halen korkulmaktadır? Onu mezarı başında anmak isteyenler neden hala engellemekte, gözaltı ve tutuklamalara maruz kalmaktadır? Yarım asırlık bir zaman dilimine rağmen Türk hakim sınıflarının korkuları neden hala ortadan kalkmamıştır? Sorular elbette çoğaltılabilir...

Diğer yandan bu genç komünist önderin ileriye sürdüğü tezler sadece Türk devleti tarafından değil her türden reformist ve revizyonist çevre tarafından da yok sayılmaktadır. Bu durum şaşırtıcı değildir. Çünkü Kaypakkaya onların “sevgili önderi” M.Kemal’e faşist deme cüretini göstermiş, daha da ileri giderek “Kemalizm’le devrimciliğin birarada olamayacağını” net bir şekilde ortaya koymuş, deyim yerindeyse “kral çıplak” demiştir.³

Burjuvazinin organik aydınları Kaypakkaya’yı diğer devrimci önderlerden ayrı tutmakta ve onu görmezlikten gelmektedirler. Bu çevreler, dönemin devrimcilerine dair bir değerlendirme yapmak zorunda kaldıklarında ise Kaypakkaya’yı “gençliği”ne, “köylü devrimciliği”ne, dönemin koşulları içinde “radikal”liğine, “Çin kopyacılığı”na, “ışkencede sır vermemesi”ne vb. atıf yapılarak ele alınmaktadırlar.⁴

Aradan elli yıl geçmiş olmasına rağmen bu çevreler açısından Kaypakkaya’nın konumu halen aynıdır. O halen yok sayılmakta, mecbur kalındığında ise çeşitli şekillerde değersizleştirilmeye çalışılmaktadır. Aslında bu iyi bir şeydir! Çünkü Kaypakkaya’nın ileriye sürdüğü tezlerin hiçbir sınıf uzlaşmacılığına açık olmadığını, görüşlerinin düzen içine çekilemeyecek kadar aykırı olmaya devam ettiğini göstermektedir.

Hem Türk hakim sınıflarının İbrahim Kaypakkaya’yı halen tehlikeli bir terörist olarak görmeye devam edip, yasak ve kovuşturmalara başvurması hem de her türden reformist revizyonist çevrenin onu yok sayması ya da değersizleştirmeye çalışması anlaşılırdır. Anlaşılırdır çünkü Kaypakkaya’nın ileri sürdüğü tezler halen güncelliğini korumakta ve bu anlamıyla hakim sınıflar açısından “ihtilalci komünizmin en tehlikeli”si olmaya devam etmekte ve dahası “öngördüğü mücadele metotları” eğilip bükülmeyecek kadar netliğini korumaktadır.

Kaypakkaya kendi zamanının bir kahini olarak geleceğe dair kehanetlerde mi bulunmuştur? Diğer tezleri bir yana örneğin bugün aradan elli yıl geçtikten sonra AKP-MHP iktidarının yedek lastiği olan Doğu Perinçek’in gerçek yüzünü nasıl deşifre etmiştir?⁵ O, doğaüstü yetenekleri olan bir dahi miydi? Ona “tanrı” tarafından “özel bir yetenek” mi bahşedilmişti?⁶ Kendi tarihsel koşulları içinde Kürtlerin varlığı-yokluğunun tartışıldığı bir dönemde, Türkiye’de Kürtlerin bir ulus olduğunu ilan etmesi, ortada günümüzdeki gibi bir Kürt ulusal özgürlük hareketi yokken, böyle bir hareketin gelişebileceğini öngörmesi ve dahası bu durum karşısında komünist hareketin tavrının ne olması gerektiğini ifade ederken bir falcı mıydı? Ve nihayetinde bu genç komünist önderin tezlerinin zamanın kahredici yıkıcılığına direnmesi ve günümüzde halen güncelliğini önemli oranda korumasının sırrı nedir?

Bu sorunun yanıtı aslında son derece açık ve basit: İbrahim Kaypakkaya, dönemin sınıf mücadelesi pratiği içinde yer aldı. Sadece pratikle yetinmedi. Pratikten edindiği deneyimi enternasyonal proletaryanın bilimiyle yeniden sentezledi. Onun pratikte devrimci olma tutumu, enternasyonal proletaryanın bilimiyle birleştiğinde günümüzde halen önemini koruyan tezleri ileri sürdü.

İbrahim Kaypakkaya'nın "kahinliğinin" sırrı budur: **Pratikte devrimci olmak ve Marksizm-Leninizm-Maoizm (MLM)!**

Ancak bu genç komünist önderin ileri sürdüğü tezlerin özellikle takipçileri tarafından doğru anlaşılıp kavrandığını söyleyemeyiz. Kuşkusuz takipçileri binlerce ölümsüze, on binlerce tutsağa ve yüzbinlerce taraftara ulaşan bir kitleselleşmeyle onun ileriye sürdüğü tezleri savunmuş, coğrafyamızda sınıf mücadelesinin pratiği içinde Kaypakkaya'nın adını ve çizgisini yaşatmışlardır. Ancak onun en temel meselesi olan burjuva devlet iktidarını yıkıp, halk iktidarını kuramamışlardır.

Kaypakkaya yoldaş başta olmak üzere dökülen kana, ödenen bedellere ve çekilen acılara son verecek; sınıfsız ve sömürsüz bir toplum yaratma hedefine ulaşamamışlardır. Bu somut durum en başta Kaypakkaya'nın partisi açısından bir gerçek olarak orta yerde durmaktadır.

Bu hedefe ulaşamamanın en başta gelen nedeni ne sanıldığı gibi bedel ödemek, (ki bedel ödemekten çekinilmemiştir), ne silahlı mücadele (kurulduğundan itibaren silahlı mücadele kesintisiz savunulmuş, dönem dönem son derece etkili silahlı eylemler yapılmış, gerilla savaşı ve güçleri coğrafyamızda küçümsenmeyecek bir niceliğe ve niteliğe ulaşmıştır) ne de kitlelerdir (ki Kaypakkaya'nın düşüncelerini coğrafyamızda milyonlarca insanı etkilemiş, yüzbinlerce insanı harekete geçirmiştir).

Kaypakkaya'nın iktidar hedefinin nihai sonuca ulaştırılamamasının temel nedeni, onun devrimci yöntemini kavramadaki zaaf, MLM bilimini uygulamadaki yetersizliktir. Partisi, onun katledilmesinin ardından Kaypakkaya'nın görüşlerini milyonlara ulaştırmasına rağmen sınıf mücadelesinin gelişen seyri içinde, kitlelerin mücadelesinin açığa çıkardığı çelişkilere yanıt olmada başarısız olmuş; bu çelişkilerin doğru çözümünde ve iktidar hedefine yönelmesinde yetersiz kalmıştır.⁷

Elbette bu eksik ve yetersizliğe rağmen Kaypakkaya'nın partisinin Türkiye ve Türkiye Kürdistanı coğrafyasında, Rojava'da sınıf mücadelesini sürdürdüğünü kaydetmek gerekir. Kaypakkaya yoldaş, katledilişinin 50. yıldönümünde ellerde bayrak, namluda mermi, dillerde slogan olmaya ve partisinin pratiğine önderlik etmeye devam etmektedir. Partimiz; onun yokluğuna rağmen bedel ödemeyi ve ödetmeyi, emek vermeyi ve sınıf mücadelesine önderlik etmeyi sürdürmektedir.

Elbette Kaypakkaya, coğrafyamız sınıf mücadelesi açısından ne "sıradan" bir önderdir ne de ileriye sürdüğü tezler "gökten zembille inmiş Kuran ayetleri"dir ve bu anlamıyla bir "aziz"dir. Kaypakkaya eksiklikleriyle ve olumluluklarıyla coğrafyamızda komünist düşüncenin Osmanlı dönemindeki ve M.Suphi TKP'si sonrasındaki yarım asırlık suskunluğundan sonra yeniden ortaya çıkışının önderi olmuş genç bir komünist önderdir. Onun komünist bir önder olarak ortaya çıkışında, sınıf mücadelesini kavrayışı, kitle hareketlerine yaklaşımı ve en önemlisi de "*bayatı atıp tazeyi alan*" yaklaşımıyla sürekli olarak kendini geliştirdiği devrimci yöntemi tayin edicidir.⁸ Kaypakkaya'nın tezlerinin ortaya çıkışında sınıf mücadelesi ve kitle hareketlerinden çıkarılan derslerin MLM bilimiyle sentezlenmesi ve coğrafyamız gerçekliğinde yenden teorileştirilmesi söz konusudur. İleri sürdüğü tezler, sınıf mücadelesinin yaşayan gerçekliği içinde MLM bilimiyle sentezlendiği içindir ki halen güncelliğini korumaktadır. Çünkü coğrafyamızda sınıf mücadelesi, tüm hızı ve yakıcılığıyla sürmektedir.

Kaypakkaya'nın komünist bir önder olarak ortaya çıkışı, onun fikirlerinin oluştuğu tarihsel zeminden, uluslararası alanda beslendiği MLM biliminden ayrı düşünülemez

ve değerdendirilemez. Dolayısıyla ölümsüzlüğünün ellinci yıldönümünde Kaypakkaya'yı ortaya çıkaran koşullara kısaca bakmak gerekir.

Hesaplaşma...

Kaypakkaya'nın komünist bir önder olarak ortaya çıkışı, uluslararası planda yaşanan gelişmelerden, coğrafyamızdaki sınıf mücadelesinin seyrinden ayrı değerdendirilemez. Kaypakkaya ve çağdaşı devrimci önderlerin tarih sahnesine çıkışı, uluslararası alanda ABD emperyalizminin Vietnam işgaline karşı güçlü bir anti-emperyalist mücadele dalgasının ortaya çıkına paraleldir.

1960'lı yılların ikinci yarısında başlayan ve 1970'lerde doruğa ulaşan, dünya çapında halk hareketlerinin gelişmesi, özellikle Asya ve Ortadoğu'da ezilen halkların isyan ve ayaklanmaları, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki sınıf mücadelesini de etkiler, öğrenci gençlik içerisinde yankı bulur. Bu koşullar içerisinde gençlik önemli oranda politikleşir. Demokratik halk devrimleri, sosyalizm politikleşen bu gençlik için bir kurtuluş umudu olarak ortaya çıkar.

Uluslararası alanda tüm hareketleri etkileyen bir başka gelişme de yine 1960'ların ikinci yarısında, Çin Halk Cumhuriyeti'nde Mao Zedung önderliğinde başlatılan Büyük Proleter Kültür Devrimi'dir. Bu devrimin etkileri Çin'in sınırlarını aşarak dünya devrim mücadelesini doğrudan etkileyen bir nitelik kazanmıştır.

Bu tarihsel sürece Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda 1968'lerden 1970'lere, 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi'nden köylülerin toprak işgallerine kadar bir dizi gelişme de eklenince politikleşen gençliğin, işçi sınıfı ve emekçi halkın sorunlarına ve sınıf mücadelesine daha fazla eğilmesi durumu ortaya çıkmıştır.

Uluslararası ve ulusal alanda yaşanan gelişmeler daha sonradan "71 silahlı devrimci çıkışı" olarak adlandırılacak olan devrimci örgütlerin kurulmasına ve mücadeleye atılmasına neden olur. '71 devrimci çıkışının devrimci önderleri kendilerinden önce sol ve sosyalizm adına var olan ve söz söyleyen TKP gibi örgütleri ve onların pratiğini sorgular. Devrimci gençlik önce TİP gibi reformist partilerin etkisinde kalır. Ancak gelişmeler devrimci gençliğin; reformizmi, her türden yasalıcılığı ve parlamentarizmi vb. sorgulamasını ve kısa sürede aşmasını beraberinde getirir. 1971 devrimci önderleri, geçmişle hesaplaştılar ve bir tarihsel kopuş gerçekleştirdiler. 50 yıllık revizyonist, parlamentarist ve legalist çizgi, '71 devrimciliğinin ihtilalci çizgisi sayesinde hesaplaşılarak aşıldı.

Kaypakkaya da '71 devrimci önderleri arasında yer alır. Çağdaşları olan '71 silahlı devrimci çıkışının diğer devrimci önderleri de tıpkı onun gibi pratikte devrimciydi.⁹ İşte Kaypakkaya'yı çağdaşı devrimci önderlerden ayıran ve ona komünist niteliğini veren özellik burada devreye giriyordu. O bir Maoist'ti. Günümüzün Marksizm-Leninizm'i olan Maoizm'i savunması onu diğer devrimci önderlerden temelde ayırıyordu. Kaypakkaya'nın ileri sürdüğü tezlerin yaşadığı ve içinde yer aldığı toplumsal pratiğin Marksist-Leninist-Maoist dünya görüşüyle sentezlendiğini önemle belirtmek gerekir.

Kaypakkaya da diğer devrimci önderler gibi '68'in yükselen devrimci dalgasından etkilenmiş, bu dalganın Türkiye ve Türkiye Kürdistanı coğrafyasındaki etkileri içinde bizzat yer almış ve bu pratikten çıkardığı dersleri MLM bilimiyle sentezlemiştir.

Bu gelişigüzel bir tespit değil tam aksine Kaypakkaya'yı kendi tarihsel döneminde

ortaya çıkan diğer devrimci önderlerden farklılaştıran niteliksel bir ayrımdır. Dolayısıyla bu gerçeğin hakkı verilmeden Kaypakkaya'nın sınıf mücadelesi ve toplumsal pratikten edindiği derslerle ileri sürdüğü tezlerin kaynağı ortaya konulamaz.

Kaypakkaya diğer devrimci önderlerden farklı olarak Başkan Mao'nun "*Dünya Halkları, Birleşin ve ABD Saldırganları ve Onların Ortaliğa Salınmış Tüm Köpeklerini Alt Edin*"¹⁰ mesajından etkilenmiştir. Kaypakkaya'nın ideolojik hattının şekillenmesinde bu süreç tartışmasız etkili ve giderek belirleyici olmuştur. Nitekim uluslararası alanda Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin, dünyayı sarsan ideolojik kasırgası ve bu kasırganın Türkiye'deki sınıf mücadelesi ile bütünleşmesi onun ideolojik-siyasal hattını yaratmıştır.¹¹

Pratikten çıkardığı dersleri MLM bilimiyle sentezleyerek coğrafyamız sınıf mücadelesine uygulamak onu diğer devrimci önderlerden ayıran ve komünist niteliğini kazandıran tayin edici meseleydi.¹²

Kaypakkaya '71 devrimci önderlerinin geçmişle hesaplaşmasında kendi duruşu ve rengiyle yer aldı. Ancak Kaypakkaya'yı '71 silahlı devrimci önderlerinin "kendilerine sunulan"la hesaplaşmasından ayıran en temel özellik, onun '71 "*kopuşunun içinde kopuşu*" temsil etmesi ve '71 devrimci çıkışının komünist yüzünü oluşturmastır.

Kopuş...

Kaypakkaya, "*kopuştan kopuş*" demektir. '71 devrimci önderleri, kendilerine devrimcilik adına sunulandan kopar ve başta silahlı mücadele olmak üzere "müesses nizam"ın dışına çıkarlarken Kaypakkaya bununla yetinmemiş, o aynı zamanda teorik ve ideolojik düzlemde de bir kopuş gerçekleştirmiştir. Kaypakkaya, çağdaşı diğer devrimci önderlerden farklı olarak Kemalizm ve ulusal sorun konusunda ileri sürdüğü tezlerle bilinir ve savunulur.¹³ Genel ve oldukça yüzeysel bir değerlendirme yapıldığında ilk ifade edilen "fark"ların bu konularda ileri sürdüğü düşünceler olduğu ifade edilir.

Ancak Kaypakkaya denilince sadece bu görüşlerle yetinmek, Kaypakkaya'nın sistematik görüşlerine haksızlık etmek demektir. Elbette Kaypakkaya'nın bu meselelerde ileri sürdüğü tezler önemli birer ayırım noktası ve onun komünist niteliğinin somut birer ifadesidir. Ancak komünist niteliğinin sadece birer örnekleridirler. Dolayısıyla Kaypakkaya'yı sadece Kemalizm ve ulusal sorun konusundaki görüşleriyle "doğru" kabul etmek, onun bu görüşlerinin toplamda ideolojik çizgisinden, görüşlerinin sistematik bütünselliğinden koparmak demektir. Bu ise Kaypakkaya'nın komünist çizgisini eksik kavramak, onun bu görüşlerini ileri sürebilmesindeki diyalektiği göremek demektir.

Örneğin Kemalizm tahlili sadece bir "tarih değerlendirmesi" değil aynı zamanda hakim sınıfların devletinin yapısı, ideolojik şekillenışı anlamında sınıf mücadelesi içinde yer alanlar açısından tayin edici önemdedir. Bu konuda eksik ya da hatalı bir değerlendirme son tahlilde değerlendirme sahiplerini hakim sınıfların herhangi bir kliğinin peşinde "ilericilik" adına yedeklenme tehlikesini barındırır.

Dolayısıyla Kaypakkaya'nın görüşlerini kendi bütünselliği içinde kavramak ve savunmak gerekir. Onun Kemalizm ya da ulusal sorun konusundaki görüşlerini doğru kabul edip, bu görüşlerin ileri sürülmesinde tayin edici önemde olan MLM bilimini reddetmek, Kaypakkaya'nın köklerini reddetmek anlamına gelir. Zira Kemalizm ko-

nusundaki görüşünün parti anlayışından, kitlelerin devrimci mücadelesine yaklaşıma, devletin yapısından, silahlı mücadeleye kadar görüşleriyle birlikte değerlendirmek ve ele almak gerekir.

İkincisi ise Kaypakkaya'nın Kemalizm ve ulusal sorun tezleri, bir devlet çözümlemesi olmasının yanında bir tarih tezidir. Tarih, TC rejiminin elinden alınıp, işçi ve emekçilerin eline bir silah olarak verilmiştir.¹⁴

Üçüncüsü, Kemalizm ve ulusal sorun bağlamında rejimin iki aşıl topuğuna işaret ederek coğrafyamızda sınıf mücadelesinin başlıca çelişmeleri arasında yer alan bu konulara işaret etmektedir.¹⁵

Öte yandan Kaypakkaya'nın tezleri mutlaka onun parti anlayışıyla birlikte ele alınmalıdır. Kaypakkaya'nın, parti anlayışı konusunda komünist partisinin adından, işçi sınıfının önderliği meselesine vb. kadar içinde yer aldığı örgütlenmeyle tartıştığı bir dizi mesele, onu '71 devrimci önderlerinden temelde ayıran ve "kopuş içinde kopuş"u temsil etmesini sağlayan meselelerdir.¹⁶

Kaypakkaya'nın bizzat pratikten, 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi'nden çıkardığı dersler, onun içinde bulunduğu örgütten de kopmasını getirir.¹⁷

Pratikten çıkardığı derslerle mücadele içinde bulunduğu örgütü aşması, onun devrimci yönteminin doğal bir sonucu olduğu kadar çağdaşı diğer devrimci önderlerle arasındaki farkları, düşüncelerinin devrimciliği ve bütünselliğini göstermesi açısından önemlidir.¹⁸

Kaypakkaya sadece demokratik halk devrimi konusunda değil örneğin sosyalizm, proletarya diktatörlüğü gibi konularda da günümüzde geçerliliğini koruyan tezler ileri sürmüştür.¹⁹

Kaypakkaya, pratikten çıkardığı derslerle hem içinde bulunduğu örgütü eleştirmiş hem de diğer devrimci önderlerden, devrim anlayışı, işçi sınıfının önderliği vb. konularda kopuşunu netleştirmiştir.²⁰

Bu dersler aynı zamanda '71 devrimci önderlerinin silahlı mücadele ortak paydasında buluşmasına rağmen onlardan farklılığını ortaya koymaktadır. Kaypakkaya, devrimin şiddete dayalı olacağını savunmakla kalmamış aynı zamanda bu şiddetin, bir avuç aydın grubunun değil kitlelere dayanan bir temelde olması gerektiğini savunmuştur. Silahlı mücadele konusunda Kaypakkaya'yı '71 devrimci önderlerinden ayıran nitel ayırım noktalarından biri de budur.

Kaypakkaya, '71 devrimci önderlerinden de koparken sadece teorik bir düzlemde kalmaz. Bu kopuşu pratik düzeyde de gerçekleştirir. Yoldaşlarıyla birlikte Türkiye Komünist Partisi-Marksist Leninist'i ve onun askeri örgütlenmesi olan Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu'nu; aynı zamanda da Türkiye Marksist Leninist Gençlik Birliği'ni kurar.²¹

Sonuç olarak Kaypakkaya'nın "kopuştan kopuş"u gerçekleştiren ileri sürdüğü tezler bütünsel bir karakter taşır. Onun tarih tezi, devrim anlayışı, çalışma ve örgütlenme tarzı ve parti anlayışı diyalektik bir ele alışı ürünüdür. Bu diyalektik kavrandığı ölçüde İbrahim Kaypakkaya, Türkiye devrimci ve komünist hareketi için açtığı "yeni yol" kavranabilir ve anlaşılabilir.

Yeni Bir Yol...

Tarih ve sınıf mücadelesi, Kaypakkaya'nın ileri sürdüğü tezlerin bilimselliğini kanıt-

ladı. Kanıtlamaya da devam ediyor. Katledilmesinin ardından geçen elli yıllık sürede sınıf mücadelesinin seyri, toplumsal mücadeleleri ortaya çıkardığı sonuçlar bunu fazlasıyla göstermektedir. Kaypakkaya, yaşadığı ve mücadele ettiği tarihsel kesitte, bütün varlığıyla sınıf mücadelesi ateşinin içine atıldı. Kısacık bir zaman diliminde o güne kadar söylenilmeyenleri söyledi, yapılmayanları yaptı. Yaptığını da savundu.²²

“*Servat reliquias igni comburuntur.*” (Ateşin içinde kalan, ateşe hizmet eder.)²³ O; kendi dönemine kadar sönmeye yüz tutan ateşi harladı ve partisine yarım asır sonra bile halen rehberlik eden tezlerini sınıf mücadelesinin bu ateşi içinde oluşturdu.²⁴

Tezlerini sınıf mücadelesi pratiği içinde oluşturduğu içindir ki günümüzde halen bu tezler sınıf mücadelesi açısından önemini ve güncelliğini korumaktadır.

Bu önem iki türlüdür. Türk hakim sınıfları için aradan yarım asır geçmesine rağmen İbrahim Kaypakkaya halen tehlikeli ve tüm çabalarına rağmen söndürülemez ve saklanamaz bir meşale; Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkımızın özgürlük, bağımsızlık, sosyalizm mücadelesi için yol gösterici bir ışıktır.

Bu anlamıyla Kaypakkaya’nın görüşleri “ateşten bir gömlek” gibidir. Kaypakkaya’yı komünist bir önder olarak görüp görüşlerinin doğrultusunda açtığı yeni yolda yürümek demek, Türk hakim sınıfları ve onların ideolojisiyle cepheden karşı karşıya gelmek, soluksuz bir savaş demektir.

Kaypakkaya demek; işçi sınıfı ve emekçi yoksul köylülüğün çıkarlarını savunmak, onları örgütleyerek demokratik halk iktidarı ve proletarya diktatörlüğü için mücadele etmek demektir.

Kaypakkaya demek; Türk-Kürt uluslarından ve çeşitli azınlık milliyetler ve inançlardan ezilen tüm kesimlerin sesi ve savunucusu olmak demektir.

Kaypakkaya demek; başta Aleviler olmak üzere ezilen ve yok sayılan inançlardan olmak ve inanç özgürlüğü için mücadele etmek demektir.

Kaypakkaya demek; coğrafyamızda Kürt ulusu başta olmak üzere baskıya uğrayan ulus ve azınlık milliyetlerden olmak ve Özgürce Ayrılma Hakkı’nın koşulsuz savunucusu olmak demektir.

Kaypakkaya demek; soykırıma uğrayan Ermeni-Rum-Süryanilerin örgütü olmak demektir.

Kaypakkaya demek; kadın olmak, LGBTİ+ olmak ve ataerkil sisteme karşı mücadelelenin tam ortasında olmak demektir.

Kaypakkaya demek; kapitalist rant uğruna yağmalanan, talan edilen derelerin şırıltısı, dağların yankısı, ovaların sesi olmaktır.

Kaypakkaya demek; “dilsiz” sokak hayvanlarının, tüm canlıların sesi olmak demektir.

Kaypakkaya demek; “kimsesizin kimsesi olmak”; zalimin, sömürücünün, vurguncunun, tacizci ve tecavüzcünün, faşizmin, feodalizmin, ırkçılığın şovenizmin, ataerkinin, emperyalizmin ve her türden gericiliğin düşmanı olmak demektir...

Ölümsüzlüğünün 50. yıldönümünde Kaypakkaya olmak demek onun “**bayatı atıp tazeyi almak**”tan²⁵ “**eski gömleği yeni ve temiz gömlekle değiştiren**”²⁶ devrimci yöntemini kullanarak sınıf mücadelesinin engin denizi içinde yer alıp, büyük küçük demeden ezilen kitlelerin devrimci, demokratik mücadelesiyle ilişkilenerken Demokratik Halk Devrimi nehrine kanallandırmak demektir.

Türkiye devrimci hareketinin ’71 çıkışının komünist yüzünü oluşturan ve “*Aut viam inveniam aut faciam*” (Ya bir yol bulacağız ya da bir yol yapacağız)²⁷ diyerek sınıf

mücadelesi ateşinin içine tüm varlığıyla atılan Kaypakkaya mücadelesine “eski gömleğini çıkarıp temiz çamaşırları giyerek” başlamıştır. Eskiylene, çürüyene, bayata, statükoculuğa, dogmatizme karşı mücadele ederek “burjuva karargahları bombalayarak” tarih sahnesine çıkmıştır.

Kaypakkaya’yı anlamanın ve anmanın ilk adımı, onun yöntemini kavramaktır. Nerede bulunursak bulunalım, hangi alanda ya da bölgede yaşarsak yaşayalım, safımızı işçi sınıfından ve ezilen halklardan yana belirlemişsek, ilk önce yapmamız gereken, kitlelerin hareketliliği içinde yer almak, sınıf mücadelesine bütün varlığımızla atılmaktır. Kitlelerin mücadelesinden devrimci sonuçlar çıkarmak ve devrimci mücadeleye yükseltmek önceliğimiz olmalıdır.

Kaypakkaya’ya yapılacak en büyük kötülük, onu dogmatik ele alıp sınıf düşmanlarına vuran bir silah olmaktan çıkarmaktır. Tarihin ve sınıf mücadelesinin seyri karşısında bu türden anlayışların bir hükmü yoktur. Çünkü; Kaypakkaya’nın Türkiye devrimi için ileri sürdüğü tezler, dondurulup kendisini vuran paslı bir silaha dönmeyecek kadar kitlelerin mücadelesinden, Türkiye devriminin gerçeklerinden damıtılmıştır.

Kaypakkaya’nın devrimci yöntemi ve MLM bilimi! Kitlelerin devrimci mücadelesi içinde yer almak ve bu mücadeleleri MLM bilimi ile sentezlemek: İşte “mucizenin” kaynağı, Kaypakkaya’nın “sır”ı ve zaferimizin teminatı!

Hiç kuşkusuz ki Kaypakkaya tam da bu nedenle; sınıf mücadelesi, işçi sınıfı ve ezilen halklar var oldukça, enternasyonal proletaryanın bilimi yaşadıkça ileri sürdüğü tezleri hakim sınıflar açısından tehlikeli olmaya, işçi sınıfı ve ezilen halklar açısından ise yol göstermeye devam edecektir.

Özel mülkiyet dünyası ve sınıflar mücadelesi var oldukça Kaypakkaya yaşayacak ve savaşıacaktır. Kitleler, sınıf mücadelesi ve parti var olduğu sürece bu *üstü yırtık ve yamalı kahve renkli kasketli* genç komünist önder yaşamaya ve savaşmaya devam edecektir!

Dipnotlar

1- 29 Ocak 1973 Tarihli Savcılık İfadesi

2- “Türkiye’de komünist mücadelede şimdiki halde en tehlikeli olan Kaypakkaya’nın fikirleridir. Onun yazılarında sunduğu görüşler ve öngördüğü mücadele metotları için hiç çekinmeden ihtilalci komünizmin Türkiye’ye uygulanması diyebiliriz.” (TKP-ML Dava Dosyası, MİT Raporu, 1973)

3- Üstelik Kaypakkaya bu durumun farkındadır: “Şimdi iyi biliyoruz ki, bizim Kemalizm konusundaki yargılarımız, Çetin Altan, D. Avcıoğlu, İlhan Selçuk’tan tutun da TİP, M. Belli, H. Kıvılcımlı, TKP, THKP-THKC, THKO ve Şafak revizyonistlerine kadar, bütün burjuva ve küçük burjuva örgüt ve akımlarını öfkeyle ayağa fırlatacaktır.”

4- Günümüzde bu karşı devrimci saldırılara bir de Kaypakkaya’nın “işkencede öldürülmediği tartışmaları” eklenmiştir. Böyle bir tartışma elbette gereksizdir ancak masum değildir. Partimiz hiçbir döneminde Kaypakkaya’yı sadece ve sadece “ser verip sır vermeyen bir önder” olarak sahiplenmemiştir. Partimiz Kaypakkaya’yı ülkemizdeki komünist çizginin yeniden örgütleyen önder olarak görmüş ve propaganda etmiş; Kaypakkaya’nın sadece işkencede direnen “yiğit bir devrimci” olduğunun propaganda edilmesinin onun komünist çizgisinin eksik ya da hatalı kavranmasının ürünü olarak ele almış ve değerlendirmiştir.

Kaypakkaya MLM biliminin ülkemizdeki temsilcisi olduğu için sınıf düşmanlarınca katledilmiştir. Tersi de doğrudur. Kaypakkaya'nın sınıf düşmanlarına taviz vermemesi ve katledilmesi onun komünist kimliğinin doğrudan sonucudur.

5- Diğer tezleri bir yana Kaypakkaya, bir dönem içinde yer aldığı TİİKP revizyonizmi ve bu çizginin temsilcisi Doğu Perinçek'in iflah olmaz bir hakim ulus milliyetçisi olduğunu uzak bir öngörüyle ifade edip mahkum ederken; bu kişinin temsil ettiği çizginin aradan 50 yıl geçtikten sonra günümüzde demir attığı konumu öngörmesi bir kehanet değil Kemalizm, ulusal sorun gibi son derece önemli meselelerde sınıfsal tutumu, MLM yaklaşımıyla ilgilidir.

6- Elbette Kaypakkaya herkes gibi bir insandı. Ancak Stalin'in Bolşevikler için ifade ettiğine benzer bir biçimde "özel tür"den bir insandı. Yetenekli ve zeki bir kişiydi. Döneminin mücadele arkadaşları onun okuma ve araştırmayı sevdiğini, keskin bir soyutlama yeteneği olduğunu ifade etmektedirler. Ayrıca başta olmak halk kültürü üzere, şiir ve edebiyata ilgisi olduğunu, şiir yazdığını ve müzikle ilgilendiğini, "aşık" olduğunu biliyoruz.

7- Bu ifadeler iddiasızlık değildir. Tam aksine gerçeğin devrimci temelde ifade edilerek, iktidar hedefli mücadelenin doğru bir zeminde yükselmesi amaçlanmaktadır. Parti; Kaypakkaya gibi öndere ve onun komünist mirasına sahiptir. Bu miras, kitlelerin "atom bombasından güçlü" mücadelesiyle birleşebildiği, bu mücadeleler içinde yer alabildiği oranda gelişip güçlenecek, nihai hedefi olan iktidar sorununu çözecektir.

8- Denilebilir ki Kaypakkaya'nın en büyük düşmanı yine kendisidir! Bu genç komünist önderin devrimci yöntemini kavrayamayan, ileriye sürdüğü tezleri değişmez birer tabu olarak gören dogmatik yaklaşım ona ve komünist mirasına en büyük düşmanlığı yapmaktadır. Ölümsüzleşmesinin 50. yıldönümünde sınıf mücadelesinin andaki çelişkilerine yanıt olmak ve bu anlamıyla Kaypakkaya'nın devrimci yöntemini kullanmak yerine var olanla yetinilerek "Kaypakkaya savunuculuğu yapmak" onun komünist bir önder olarak ortaya çıkışını ve kendisini sürekli bir biçimde yeniden ve yeniden üretmesini anlamamak demektir.

9- Sadece bu da değil. '71 devrimci önderleri silahlı mücadeleyi savunuyorlardı. Savunduklarını pratikleştirmeleri nedeniyle de faşizm tarafından katledildiler.

10- 20 Mayıs 1970 tarihinde yayınlanan bu mesajda daha sonraki yıllarda çokça bilinen ve kullanılan "*Emperyalistler Kağıttan Kaplandır*" tespiti de yapılıyordu.

11- Nitekim Kaypakkaya "*Hareketimiz Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin ürünüdür*" diyerek kurucusu olduğu partinin ideolojik hattının Marksizm-Leninizm-Maoizm olduğunu hiçbir tartışmaya yer vermeyecek netlikte ortaya koyar.

12- Kaypakkaya'nın dönemin Dev-Genç liderleri arasında daha "sağ"da görünen Proleter Devrimci Aydınlik saflarında yer almasının nedeni onun bir grup öncünün ya da düzen ordusunun darbesine değil kitlelerin devrimci eylemine güvenmesiydi. Ancak Kaypakkaya, revizyonist, pasifist PDA çizgisini de aşarak bu yapıdan ayrılmış ve yoldaşlarıyla birlikte TKP-ML'yi kurmuştur.

Günümüzde Kaypakkaya'yı komünist olarak değerlendiren ve önder olarak gören çizgiler bulunmakla birlikte, Kaypakkaya'ya komünist niteliğini kazandıran Marksizm Leninizm ve onun günümüzdeki en yüksek aşması olan Maoizm bilimi savunulmadan Kaypakkaya savunulmaz. Partimiz Kaypakkaya'yı Türkiye, Türkiye Kürdistanı ve Ortadoğu coğrafyasında MLM biliminin komünist önderi olarak savun-

maktadır.

13- Kaypakkaya'nın ilk makalesi, Kürt ulusal sorununu değerlendirdiği Aralık 1971 tarihli "Türkiye'de Milli Mesele" makalesidir. Kemalizm'i inceleyen makalesi ise "Şafak Revizyonizminin, Kemalist Hareket, Kemalist İktidar Dönemi, İkinci Dünya Savaşı Yılları, Savaş Sonrası ve 27 Mayıs Hakkındaki Tezleri"dir.

14- Kaypakkaya tezlerinde bu silahın öneminin farkındadır: "Komünistler, tarihin devrimci mücadelede silah haline getirilmesini çok iyi bilirler. ... Komünistler, tarihin devrimci mücadelede bir silah haline getirilmesini bilirler.... Bazı silahlar vardır ki, onu elinde tutanlar yenilmez bir güce sahip olurlar. Mesela, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi böyle bir silahtır. Kitlelerin devrimci tecrübeleri böyle bir silahtır.

Bazı silahlar da vardır ki, onu elinde tutanlar, kendilerini yaralarlar: Yani silah geri tepen ve kendisini elinde tutanları vurur. İşte Kemalizm böyle bir silahtır!"

15- Kemalizm bağlamında "hakim sınıflar içindeki çelişme" başlıca çelişmeler arasında yer alırken, ulusal sorun bağlamında "ezen ulusla ezilen ulus ve milliyetler arasında çelişme" TKP-ML 1. Kongresi'nde (2019) başlıca çelişmeler arasında yer almıştır.

16- Kaypakkaya parti anlayışını, "TİİKP Program Taslağının Eleştirisi" (Ocak 1972) başlıklı makalesinde genişçe ifade eder.

17- Bu kopuş sonrasında Haziran 1972 tarihli "Şafak Revizyonizmi ile Aramızdaki Ayrılıkların Kökeni ve Gelişmesi TİİKP Revizyonizminin Genel Eleştirisi" başlıklı makalesini kaleme alır. TİİKP'ten koptuktan sonra hızla yeni bir örgütlenmenin temellerini atar.

18- Kaypakkaya bunun farkında olduğunu şu sözleriyle açıkça ifade etmektedir: "15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi ve arkasından gelen sıkıyönetim, bazı kadroların bilincinde önemli bir sıçrama yarattı. Bu arkadaşlar, işçi hareketinden ve onu izleyen zor mücadele günlerinden önemli dersler çıkardılar."

19- Kaypakkaya; "Sosyalist toplumda sınıflar ve proletaryanın diktatörlük aracı olarak devlet mevcut olmakla birlikte ne sömürü vardır ne de zulüm. Sömürü, sosyalizmin inşasıyla birlikte ortadan kalkar. İlke: "Herkesten gücüne göre, herkese emeğine göre"dir. Herkesin emeğine göre aldığı bir toplumda sömürüden söz etmek, bu ilkenin kavranmadığını gösterir. Zulüm ise, daha demokratik halk iktidarının (ki bu bir halk cumhuriyetidir) gerçekleşmesiyle birlikte ortadan kalkacaktır. Yani demokratik halk diktatörlüğü sisteminde de proletarya diktatörlüğü sisteminde de zulüm yoktur. ... Komünizm dünyasının, "sınıfların kalmadığı bir dünya" olacağı doğrudur. Ama bundan ibaret değil. Komünizm dünyasında sınıflarla birlikte, uzlaşmaz sınıf çelişmelerinin ürünü olan, hakim sınıfların diğer sınıflar üzerindeki baskı aracı olan, sosyalizmde proletarya diktatörlüğünün aracı olan devlet de ortadan kalkacaktır. Çünkü, sınıfların tamamen ortadan kalkmasıyla proletaryanın artık devlete ihtiyacı kalmayacaktır. Öte yandan, komünizm aşamasında yani, "bireylerin işbölümüne ve onunla birlikte kafa emeğiyle kol emeği arasındaki çelişkiye kölece boyun eğişleri sona erdiği zaman; emek, sadece bir geçim aracı değil, ama kendisi birinci hayati ihtiyaç haline geldiği zaman; bireylerin çeşitli biçimlerde gelişmeleriyle üretici güçler de arttığı ve bütün kolektif zenginlik kaynakları gürül gürül fişkırdığı zaman, ancak o zaman... toplum, bayraklarının üstüne şunu yazabilecektir: "Herkesten yeteneğine göre, her-

kese ihtiyaclarına göre!” (Marks). ” (TİİKP Program Taslağı Eleştirisi, Ocak 1972, II. Bölüm’den)

20- Onun 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi’nden çıkardığı dersler bu anlamda dikkat çekicidir. Örneğin; *“İşçi hareketi, birinci olarak, devrimin şiddete dayanacağını, bunun zorunlu ve kaçınılmaz olduğunu gösterdi.... İkinci olarak, işçi hareketi, burjuva devlet teorilerine ağır bir darbe indirdi. Halkın kurtuluşunu hakim sınıfların ordusundan beklemenin ne derece ahmakça bir hayal olduğunu gözler önüne serdi.... Üçüncüsü, 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi, gerçek kahramanın kitleler olduğunu bir kere daha gösterdi. Ve bir avuç seçkin aydın grubuna dayanarak devrim yapmayı hayal eden bireyci küçük-burjuva akımlarına ağır bir darbe indirdi... ”* demektedir.

21- Bu yan örgütlenmelere ek olarak Partisi, 1. Kongresi’nde (2019), Komünist Kadınlar Birliği (KKB) kuruluşunu ilan etmiştir.

22- *“Ben, bütün bunları samimiyetle inandığım Marksist-Leninist düşünce uğrunda yaptım. Ve sonuçtan pişman da değilim. Asla pişman olmadı. Ben, bu uğurda her türlü neticeyi göze alarak ve can bedeli bir mücadeleyi öngörerek çalıştım ve neticede yakalandım.”* Kaypakkaya, 21 Nisan 1973 tarihli savcılık ifadesi.

23- Latince bir deyim

24- Partisi Kaypakkaya’nın programatik görüşler olarak ifade edilen tezlerini 1. Kongresi’nde (2019) bir programa kavuşturdu. Parti Programında sadece Kaypakkaya’nın tezlerinden değil aynı zamanda onun katledilmeden önce kaleme aldığı son yazı olan “savunma Taslağı”ndan da hareket edildi.

25- *“Şafak Revizyonizmi ile Ayrıldığımız Başlıca Noktalar”*, DABK Şubat Kararı’ndan

26- TİİKP Program Taslağı Eleştirisi, Ocak 1972, II. Bölüm’den

27- Filler ile Alpleri geçmenin imkansız olduğunu söyleyen Kartacalı komutanlara, Hannibal Barca’nın (MÖ 247-MÖ 183) cevaben söylediği ifade edilen Latince deyim

İbrahim Kaypakkaya Yaşıyor ve Savaşıyor!

Elli Yılın Deneyim ve Birikimiyle Kazanacağız!

Yaşasın Partimiz TKP-ML, Halk Ordumuz TİKKO, Kadın Örgütümüz KKB ve Gençlik Örgütümüz TMLGB!

Yaşasın Marksizm-Leninizm-Maoizm!

TKP-ML MK

Ocak 2023

